

ศาลและองค์กรอัยการ

ก้าวแห่งความเปลี่ยนแปลงภายใต้รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มีความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และองค์กรอัยการที่น่าสนใจติดตามหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งบางเรื่องก็เป็นการเปลี่ยนแปลงการจัดองค์กรและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน บางเรื่องก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์กระอิสระตามรัฐธรรมนูญและคู่ความในคดีและหมวด ๑๐ ศาล ตามรัฐธรรมนูญใหม่จะเป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงเฉพาะศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหารเท่านั้น ไม่รวมถึงศาลรัฐธรรมนูญด้วย เนื่องจากบทบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญจะแยกต่างหากไว้อยู่ในหมวด ๑๑

รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๓ วรรคสอง บัญญัติให้ศาลยุติธรรมและศาลปกครองมีระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนเป็นการเฉพาะตามความเหมาะสมตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่สร้างความชัดเจนในเรื่องระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนของผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและตุลาการศาลปกครองให้มีลักษณะเฉพาะมากขึ้นกว่าที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่า “เงินเดือนเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้พิพากษาและตุลาการให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ จะนำระบบบัญชีเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับมิได้” นอกจากนี้ บทบัญญัติตามมาตรา ๒๐๒ วรรคสอง ที่ให้นำเอาบทบัญญัติเรื่องเงินเดือนและเงินอื่น ๆ ของผู้พิพากษาและตุลาการมาใช้บังคับกับกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และกรรมการตรวจเงินแผ่นดินด้วยโดยอนุโลมไม่ได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ด้วย

การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๘ วรรคสาม สามารถกระทำได้ภายใต้หลักเกณฑ์ว่าต้องมีพยานหลักฐานใหม่ ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ทั้งนี้หลักเกณฑ์การยื่นอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด แต่ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ บัญญัติให้สามารถอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้โดยไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า

* น.บ. (ธรรมศาสตร์) น.บ.ท. D.S.U. (PANTHÉON-ASSAS (PARIS II)) สาขากฎหมายแพ่ง, D.E.A. สาขากฎหมายเอกชน, DOCTORAT EN DROIT PRIVÉ (NOUVEAU RÉGIME) (STRASBOURG) (เกียรตินิยมดีมาก) สาขากฎหมายเอกชน, อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสัญญาและทราฟิโคโนมิ ๑ สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย

ต้องมีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญไว้ด้วย นอกจากนี้ตามมาตรา ๑๙๕ วรรคเจ็ด หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ไม่ได้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด แต่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวอยู่ระหว่างจัดทำร่าง ซึ่งต้องให้แล้วเสร็จภายใน ๒๔๐ วัน นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ประกาศใช้ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖๗

ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๙ ประกอบบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๖ ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ร่วมกับกักบงค์กรอิสระในการกำหนดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ และหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบพบว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลฎีกาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีต่อศาลฎีกาได้โดยตรงในกรณีดังกล่าวโดยไม่ต้องส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดให้ดำเนินการฟ้องคดีและเป็นการให้อำนาจศาลฎีกาในการวินิจฉัยเรื่องการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเข้ามาในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยไม่ได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่เฉพาะของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งแตกต่างจากกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและมีมติว่า บุคคลที่ถูกกล่าวหาดังกล่าวข้างต้นมีพฤติการณ์ร้ายรอยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ซึ่งจะต้องส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด ตามที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติไว้

นอกจากนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องต่อศาลฎีกาว่า ผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หากศาลฎีกาประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น และหากศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องคำพิพากษาต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และให้อำนาจศาลที่จะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดไม่เกิน ๑๐ ปี ด้วยหรือไม่ก็ได้ และผู้ที่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ส.ว. สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ด้วย ซึ่งนับว่าเป็นบทลงโทษด้านมาตรฐานทางจริยธรรมที่รุนแรงมากเช่นเดียวกับกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ร้ายรอยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย จะแตกต่างกันที่การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ไม่มีบทลงโทษให้รับทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเท่านั้น

ในส่วนขององค์กรอัยการแต่เดิมตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ องค์กรอัยการมีสถานะเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ แต่ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ นี้ องค์กรอัยการไม่ได้มีสถานะเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญแล้ว แต่มีสถานะเป็นองค์กรอัยการตามที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในหมวด ๑๓ ของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๘

ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๘ วรรคสี่ กำหนดให้ต้องมีการบัญญัติกฎหมายให้มีมาตรการป้องกันไม่ให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งใดอันอาจมีผลให้การสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปโดยอิสระ รวดเร็วเที่ยงธรรม หรือปราศจากอคติทั้งปวง หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และมาตรการป้องกันนี้ต้องกำหนดให้ชัดเจนและใช้เป็นการทั่วไป โดยจะมอบอำนาจให้มีการพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไปไม่ได้ และตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม กำหนดว่า ในระหว่างที่ยังไม่มีการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๔๘ วรรคสี่ ดังกล่าว ห้ามมิให้พนักงานอัยการดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกันหรือดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัทหรือกิจการอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์มุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันหรือเป็นที่ปรึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ซึ่งตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ วรรคหก ก็ได้บัญญัติข้อห้ามไว้ในลักษณะเดียวกัน เพียงแต่ว่าข้อห้ามพนักงานอัยการเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกันตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ อาจได้รับการยกเว้น หากได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการอัยการให้เป็นที่

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่ารัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๘ วรรคสี่ ไม่ได้บัญญัติข้อห้ามดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนเช่นที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ เพียงแต่กำหนดให้องค์กรอัยการต้องมีกฎหมายที่บัญญัติให้มีมาตรการป้องกันไม่ให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งอันอาจมีผลกระทบต่อการศึกษาสั่งคดี หรือการปฏิบัติหน้าที่ หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ดังกล่าวส่วนที่มีบัญญัติห้ามไว้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ก็เป็นการบัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ซึ่งใช้บังคับเฉพาะในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการบัญญัติกฎหมายเรื่องนี้ไว้เท่านั้น จึงต้องรอดูว่าองค์กรอัยการจะมีกฎหมายที่กำหนดมาตรการป้องกันตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ดังกล่าวอย่างไร และตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๘ วรรคสอง ยังได้กำหนดว่า การพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการไม่ให้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองด้วย ซึ่งเป็นการบัญญัติเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ และน่าจะทำให้การพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการมีความชัดเจนในทางกฎหมายมากขึ้นกว่าเดิม

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ยังมีบทบัญญัติที่ส่งผลให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบบางส่วนของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง และคณะกรรมการอัยการด้วย โดยตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๒๑ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง (๓) กำหนดให้มีกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่เป็นข้าราชการตุลาการ ซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภาจำนวน ๒ คน แต่ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๖ บัญญัติให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการจำนวนไม่เกิน ๒ คน นี้ ต้องได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการ ไม่ได้มาจากการเลือกโดยวุฒิสภา

และตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๒๖ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง (๓) กำหนดให้มีกรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่เป็นตุลาการศาลปกครองจำนวน ๓ คน โดยได้รับเลือกจากวุฒิสภาจำนวน ๒ คน และจากคณะรัฐมนตรีจำนวน ๑ คน แต่ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๘ บัญญัติให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการในศาลปกครองจำนวนไม่เกิน ๒ คน โดยต้องได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการศาลปกครอง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจึงไม่ได้มาจากการเลือกโดยวุฒิสภาและคณะรัฐมนตรีอีกต่อไป นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) และ (๕) กำหนดให้มีกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นข้าราชการอัยการและได้รับเลือกจากวุฒิสภาจำนวน ๒ คน และคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกจำนวน ๑ คน และยังมีกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการงบประมาณ ด้านการพัฒนางองค์กร หรือด้านการบริหารจัดการ ซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการฝ่ายอัยการ จำนวน ๑ คน รวมเป็นจำนวน ๔ คน แต่ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๘ วรรคสาม กำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่เป็นหรือเคยเป็นพนักงานอัยการมาก่อนที่ได้รับเลือกจากพนักงานอัยการเพียงจำนวน ๒ คนเท่านั้น และไม่ได้กำหนดว่าจะต้องมาจากการเลือกโดยวุฒิสภาและแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีอีกต่อไป อีกทั้งไม่ได้กำหนดว่าจะต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านการงบประมาณ ด้านการพัฒนางองค์กร หรือด้านการบริหารจัดการด้วย การที่รัฐธรรมนูญใหม่กำหนดไม่ให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากวุฒิสภาและคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และองค์กรอัยการมีความเป็นอิสระและปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองเป็นสำคัญ และถือเป็นครั้งแรกที่มีการบัญญัติเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการอัยการไว้ในรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๘ วรรคสอง ยังได้บัญญัติให้องค์กรอัยการมีระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนเป็นการเฉพาะตามความเหมาะสมด้วย ซึ่งย่อมทำให้หลักเกณฑ์เรื่องเงินเดือนและค่าตอบแทนของพนักงานอัยการมีความชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิม เช่นเดียวกับศาลยุติธรรมและศาลปกครองด้วย และประการสำคัญคือตามรัฐธรรมนูญใหม่ไม่ได้มีบทบัญญัติให้การแต่งตั้งและการให้อัยการสูงสุดพ้นจากตำแหน่งต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาเช่นที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๕ วรรคสาม จึงทำให้การแต่งตั้งอัยการสูงสุดตามมติของคณะกรรมการอัยการหลังจากที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ประกาศใช้บังคับแล้ว ไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาอีกต่อไป ซึ่งย่อมเป็นผลดีต่อองค์กรอัยการในการป้องกันการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง

อนึ่ง ในปัจจุบันนี้ อัยการสูงสุดเป็นประธานกรรมการอัยการโดยตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง (๑) ด้วย แต่ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๘ วรรคสาม กำหนดว่า ประธานกรรมการอัยการต้องไม่เป็นพนักงานอัยการ ทำให้ตามรัฐธรรมนูญใหม่อัยการสูงสุดจะไม่ได้เป็นประธานกรรมการอัยการอีกต่อไป

บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง และคณะกรรมการอัยการ ตามที่รัฐธรรมนูญใหม่กำหนด รวมทั้งให้เสนอกฎหมายที่เกี่ยวกับมาตรการป้องกันไม่ให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งอันอาจ

มีผลกระทบต่อการศึกษาสิ่งคดี หรือการปฏิบัติหน้าที่ หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ดังกล่าวภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่นี้ด้วย และในระหว่างที่ยังไม่มีการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง และคณะกรรมการอัยการ ที่มีอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ นี้ทำหน้าที่ไปพลางก่อน

รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ส่งผลให้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดองค์กร และบทบาทอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และองค์กรอัยการ ดังที่กล่าวมา จากนี้ไปจะเห็นผลการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นภายหลังการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ **๑**

